

الگوهای ارزیابی ترجمه

(با تکیه بر زبان عربی)

ویژه دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری مطالعات ترجمه عربی

تالیف

دکتر شهریار نیازی

عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

دکتر زینب قاسمی اصل

پژوهشگر پسادکتری دانشگاه تهران

شماره مسلسل ۹۵۰۵

شماره انتشار ۳۹۴۱

انتشارات دانشگاه تهران

سرشناسه	: نیازی، شهریار، ۱۳۳۷-
عنوان و نام پدیدآور	: الگوهای ارزیابی ترجمه (با تکیه بر زبان عربی): ویژه دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری مطالعات ترجمه عربی/ شهریار نیازی، زینب قاسمی اصل.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۲ ص. جدول.
فروست	: انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره انتشار ۳۹۴۱.
شابک	: 978-964-03-7195-4
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: واژه‌نامه.
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۲۱۵]-۲۲۲.
موضوع	: زبان عربی-- ترجمه
موضوع	: ترجمه
شناسه افزوده	: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ۷ الف ۹/ن ۶۱۷۰/PJ
رده‌بندی دیویی	: ۴۹۲/۷۸۰۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۳۳۷۰۸

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود و تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است.

عنوان: الگوهای ارزیابی ترجمه (با تکیه بر زبان عربی): ویژه دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری مطالعات ترجمه عربی

تألیف: دکتر شهریار نیازی- دکتر زینب قاسمی اصل

ویرایش ادبی: مهرناز بوجاری‌صفت

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

ISBN:978-964-03-7195-4

9 789640 371954

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلفان است»

بها: ۱۸۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرشی مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - تارنما: <http://press.ut.ac.ir>

پخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فهرست مطالب

مقدمه	ج
درس اول: روند پیدایش و توسعه مطالعات ترجمه	۱
درس دوم: مسائلی درباره ترجمه	۱۹
درس سوم: آنتوان برمن	۳۵
درس چهارم: پل گرایس	۴۹
درس پنجم: مایکل هلیدی و رقیه حسن، تحلیل انسجام متن	۵۵
درس ششم: مایکل هلیدی و رقیه حسن: تحلیل ساخت گذرایبی در ترجمه	۷۳
درس هفتم: ژان رنه لادمیرال	۸۳
درس هشتم: پیتر نیومارک	۹۹
درس نهم: جولیان هاوس	۱۰۹
درس دهم: کارمن گارسس	۱۲۵
درس یازدهم: باسل حاتم و ایان میسون	۱۴۵
درس دوازدهم: یوجین نایدا	۱۵۵
درس سیزدهم: ژان پل وینی و ژان داربلنه	۱۶۳
درس چهاردهم: گیدئون توری	۱۷۳
درس پانزدهم: کاترینا رایس	۱۸۵
درس شانزدهم: جمع بندی	۲۰۷
منابع	۲۲۱
واژه نامه	۲۳۱

مقدمه

ماهیت میان‌رشته‌ای مطالعات ترجمه، شامل ترجمه، ادبیات، زبان‌شناسی، علوم اجتماعی، مطالعات فرهنگی و... فرصت مناسبی را برای تجدیدنظر در روش‌های سنتی حوزه ارزیابی ترجمه عربی در ایران فراهم آورده است.

تطبیق متن مبدأ و مقصد با هدف تحلیل وضعیت معادل‌یابی واژگانی و مسائل دستور زبان، روشی است که تاکنون بسیاری از پژوهش‌های ترجمه عربی بر پایه آن به رشته تحریر درآمده‌اند و نظریه‌های ترجمه نتوانسته است جایگاه مناسب خویش را نزد پژوهشگران این حوزه پیدا کند.

دلیل این مسأله را شاید بتوان در تمرکز نظام آموزشی بر مطالعات ادبی و مغفول ماندن ضرورت پرداختن به ترجمه به عنوان یک رشته مستقل جستجو کرد اما آغاز فعالیت مقطع دکتری رشته مطالعات ترجمه عربی در دانشگاه تهران، چشم‌انداز جدیدی برای بهره‌مندی از دانش مطالعات ترجمه و گسترش پژوهش‌های میان‌رشته‌ای در این عرصه ایجاد کرده است.

این کتاب با هدف تأمین نیازهای علمی دانشجویان رشته عربی در زمینه ارزیابی ترجمه، تألیف شده و نگارندگان کوشیده‌اند ضمن معرفی مهم‌ترین الگوهای ترجمه، نمونه‌هایی از متون مختلف را به منظور آشنایی روش اجرا مورد ارزیابی قرار دهند.

دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد ترجمه و دکتری مطالعات ترجمه عربی، گروه هدف این کتاب هستند، به همین دلیل نوشتار حاضر به گونه‌ای تنظیم شده است تا به عنوان کتاب درسی و همچنین در مقام یک کتاب پایه، مورد استفاده پژوهشگران، اساتید و مترجمان حرفه‌ای قرار گیرد.

درس‌های اول و دوم شامل تاریخچه‌ای از شکل‌گیری رشته مطالعات ترجمه و مفاهیم مقدماتی است که دانشجویان قبل از ورود به بحث ارزیابی بدان نیاز دارند. در درس‌های بعد، ابتدا نظریه‌پردازی که الگوی او مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ معرفی، سپس اجزای الگو به تفصیل توضیح داده شده‌اند.

با توجه به اینکه نوشتار حاضر، اولین کتاب از این نوع در حوزه ارزیابی ترجمه عربی به شمار می‌رود، امید است که پیشنهادها و نظرات اساتید و دانشجویان محترم، نگارندگان را در جهت ارتقای آن یاری دهد.